

Com regular les 'big tech'

Les grans plataformes digitals (les *big tech*) dominen l'economia. La tecnologia digital s'ha fet imprescindible, ja sigui per a la cerca d'informació, les xarxes socials, el comerç electrònic, els sistemes operatius o els telèfons intel·ligents. Cadascun d'aquests camps està dominat per poques empreses. Els liderats són de Google amb el seu motor de cerca; Meta a les xarxes socials amb WhatsApp, Facebook i Instagram; Amazon en el comerç; Microsoft amb Windows i aplicacions; i Apple en el telèfon mòbil. Els costos fixos elevats, els efectes de xarxa i les economies d'escala dinàmiques (per exemple, en la corba d'aprenentatge) fan que les *big tech* siguin dominants. L'acumulació de dades porta a efectes de retroalimentació, en què més producció i més vendes indueixen més dades i més efectes de xarxa que fan que l'empresa sigui més eficient, millori els productes i serveis, i segueixi per davant dels competidors. Són, doncs, mercats que basculen cap a un guanyador que s'emporta tot el mercat o la major part (*winner-takes-all* o *winner-takes-most*).

L'augment de la concentració en la indústria digital preocupa pel poder de mercat que atorga a poques empreses, i pels problemes de discriminació, privacitat i desinformació que pot comportar. Hi ha la percepció que les lleis antimonopoli actuals no són gaire efectives per controlar el poder de mercat de les plataformes, i que les autoritats que vetllen per la competència sempre van per darrere. Tanmateix, hi ha hagut diversos casos a la Unió Europea (UE) i als EUA en què s'han imposat grans multes i restriccions al comportament de les plataformes per abús de posició dominant.

La intervenció pública en les indústries de xarxa i en l'economia digital presenta un repte. D'una banda, els efectes de xarxa i les dinàmiques del *big data* poden conduir a fallades de mercat: els usuaris poden quedar-

XAVIER VIVES

ECONOMISTA, IESE

se atrapat en estàndards inferiors (com el vídeo VCR amb relació al superior Betamax en el seu moment). D'altra banda, la intervenció pública és propensa a errors, va endarrerida respecte a l'evolució del mercat i, quan intenta mirar cap al futur, ha d'anticipar esdeveniments molt incerts. Per això actualment hi ha moviments per substituir la intervenció antimonopoli *ex post* per la regulació *ex ante*.

Europa va ser més activa en la defensa de la competència abans que Biden arribés a la presidència als EUA, i ha estat a l'avantguarda de la regulació de les *big tech* amb la llei de serveis digitals (DSA) i la llei de mercats digitals (DMA). La DSA imposa més responsabilitat a les grans plataformes per prevenir comportaments il·legals o la desinformació. La DMA pretén frenar el poder de mercat de les plataformes que tenen estatus de "guardians" (que controlen l'accés dels consumidors) amb disposicions reguladores *ex ante* i una ampliació dels poders d'investigació de la Comissió Europea. L'objectiu és la competitivitat del mercat i l'accés just dels participants. La DSA imposa obligacions de compartició de dades per reduir el control exclusiu dels guardians, eliminant l'opció d'afavorir els seus productes amb relació a d'altres i les diferències en la informació disponible entre la plataforma i els usuaris empresarials. És evident, doncs, que implementar una regulació complexa com la DSA o la DMA en

un context de ràpid canvi tecnològic com l'actual és tot un repte, que s'agreuja en el cas de la intel·ligència artificial (IA) amb la llei d'IA. El problema és que la regulació està pensada per a una tecnologia que, quan la regulació entra en vigor, ja ha canviat. Això genera incertesa a les empreses i comportarà costos significatius per als petits innovadors. Per això Draghi va demanar el setembre passat una pausa en la implementació de la llei d'IA de la UE.

Les autoritats antimonopoli poden impedir que un actor dominant adquireixi un competidor potencial, i un dels arguments pels quals poden fer-ho és que l'actor dominant, amb aquesta operació, acaba impedit que s'implementin innovacions disruptives que canibalitzarien el seu propi negoci. Tanmateix, imposar obligacions a les plataformes també pot reprimir la innovació. És molt difícil per a un regulador anticipar on es produiran els avenços tecnològics. La manca de competència pot perjudicar la innovació. Fomentar la interoperabilitat i la portabilitat de les dades, amb l'assignació adequada de drets del seu control, és eficaç per augmentar la competència entre les plataformes. Les autoritats antimonopoli s'han de preocupar també per les barreres que obstaculitzen l'entrada de nous participants. Com els premis Nobel d'economia d'aquest any han demostrat, la innovació disruptiva s'enfronta amb la resistència dels interessos establerts. Un exemple el proporciona la indústria del taxi, que opera com un càrtel regulat en algunes jurisdiccions, on s'impedeix l'entrada o es força la sortida de competidors.

Tots aquests temes s'han discutit a les Jornades de Defensa de la Competència organitzades per l'ACCO i la CNMC a Barcelona aquest dijous i divendres. El repte és molt complex, però cal que aconseguim un equilibri en la regulació que fomenti la innovació per al bé de la societat.